

SCI-CONF.COM.UA

TOPICAL ASPECTS OF MODERN SCIENTIFIC RESEARCH

**PROCEEDINGS OF VII INTERNATIONAL
SCIENTIFIC AND PRACTICAL CONFERENCE
MARCH 21-23, 2024**

**TOKYO
2024**

TABLE OF CONTENTS

BIOLOGICAL SCIENCES

1. *Bagirova Samira Behbud, Ashrafova Shabnam Feyruz, Yusifova Sevinj Mehman, Huseynova Farida Firuddin* 9
DYNAMICS OF PHOTOSYNTHETIC PARAMETERS OF PSIDIUM GUAJAVA L. PLANT SPECIES AND PERSPECTIVES OF USE IN LANDSCAPE ARCHITECTURE
2. *Fishchuk O.* 15
STRUCTURAL FLOWER ADAPTATIONS TO POLLINATION IN THE AMARYLLIDACEAE J. ST.-HIL.
3. *Головатюк Л. М., Сичов О. А., Старух А. Ю., Ромасюк І. М., Вознюк В. Р.* 18
НАСЛІДКИ ВІЙНИ ДЛЯ ДОВКІЛЛЯ ТА ЗДОРОВ'Я НАСЕЛЕННЯ
4. *Роговець Ю. Ю., Левченко Є. О., Єскін О. Р.* 22
ВПЛИВ СТРЕСУ ВІД ВІЙНИ НА РОЗВИТОК ПЕРВИННОГО ТА ВТОРИННОГО ГОЛОВНОГО БОЛЮ

MEDICAL SCIENCES

5. *Dovhopoliuk M., Tsaryk I.* 25
PECULIARITIES OF THE COURSE OF CORONAVIRUS INFECTION IN PATIENTS WITH DIABETES MELLITUS
6. *Kuranbaeva S. B., Adilbekova D. B.* 34
MORPHOLOGICAL STATE OF THE OVARIES OF THE OFFSPRING OF FEMALES WITH EXPERIMENTAL DIABETES MELLITUS
7. *Shuliakova M., Ratsyborynska-Poliakova N.* 38
THE EFFECT OF PSYCHOEDUCATION ON THE LEVEL OF ANXIETY AND DEPRESSION IN COMBAT PARTICIPANTS
8. *Zablotska O. S., Nikolaieva I. M., Ilchenko O. V.* 44
STRESS: SIGNS, ASSESSMENT METHODS AND PREVENTION
9. *Ахмедова К. М., Назута Л. О., Страховецька М. В.* 49
ВПЛИВ COVID-19 НА ПЕРЕБІГ ВАГІТНОСТІ ТА ПІСЛЯПОЛОГОВИЙ ПЕРІОД
10. *Боднарюк О. І., Туницька А. О.* 55
ОСНОВНІ АСПЕКТИ РОЗВИТКУ САЛЬПІНГООФОРИТИВ ПОЄДНАНИХ З УРОЛОГІЧНОЮ ПАТОЛОГІЄЮ ЗАПАЛЬНОГО ГЕНЕЗУ У ДІВЧАТ-ПІДЛІТКІВ
11. *Голозубова О. В., Титаренко М. В.* 62
ІНФАРКТ МІОКАРДУ У ХВОРИХ З ЦУКРОВИМ ДІАБЕТОМ
12. *Грищенко О. В., Лапшенкова В., Маслюков Є.* 65
ЛІКАРСЬКІ ТРАВИ У МЕДИЦИНІ ТА ЛІТЕРАТУРІ

УДК 616.8

ВПЛИВ СТРЕСУ ВІД ВІЙНИ НА РОЗВИТОК ПЕРВИННОГО ТА ВТОРИННОГО ГОЛОВНОГО БОЛЮ

Роговець Юлія Юріївна
Левченко Єлизавета Олександрівна

студенти

Єскін Олександр Ростиславович

к.мед.н., доцент

Харківський національний медичний університет
м. Харків, Україна

Анотація: Публікація актуалізує питання впливу стресу від війни на розвиток первинного та вторинного головного болю. Робота містить результати проведеного тестування.

Ключові слова: головний біль, мігрень, кластерний головний біль, судинний головний біль, головний біль напруги, фотопсія, фотофобія, фонофобія, нудота.

Вступ. З початку повномасштабного вторгнення ворога на суверенну територію нашої держави пройшло немало часу. Війна вплинула на всі аспекти життя людини, а найголовніше на стан її здоров'я, а саме нервової системи. Хронічний стрес викликає викид додаткових гормонів, які підвищують частоту серцевих скорочень та рівень артеріального тиску, як наслідок розвивається головний біль.

Мета. Тому наша мета дослідити які фактори війни найбільше вплинули на розвиток первинного та вторинного головного болю у звичайної людини, що саме відчуває хворий під час нападу.

Матеріали та методи. Створено форму для опитування (Google forms), яку пройшли 50 респондентів - студентів ХНМУ, та інших груп людей. На основі цих відповідей був проведений аналіз. Статична обробка отриманих даних була проведена за допомогою програми "Excel".

Результат та обговорення. Ми опитали достатню кількість людей жіночої статі (82%) та чоловічої (18%).

Серед них є різні вікові групи, а саме в опитуванні брали участь: молода категорія людей з 18-20 років (16%) та 20-30 років (50%); середня вікова 30-40 (16%) та 40-50 (10%); доросла категорія 50 і більше років (8%) і серед них частина відчуває головний біль один день на місяць (16%), до 5 днів (40%), від 5 до 10 днів (30%), 10 до 15 (8%) та понад 15 днів (6%). У 64% респондентів кровні родичі також страждають на хронічний головний біль.

У більшості людей головний біль має хронічний характер, серед наших респондентів через фактори війни він посилюється у 31 людини (62%) серед запитуємих, у інших він залишився без змін (38%).

Через опитування можна простежити таку тенденцію, що найбільш розповсюджений фактор, який викликає головний біль, є вибухи (38%), зазвичай перед вибухами по місту лунає повітряна тривога, яка також є одним із головних факторів у 16 респондентів (32%). Люди, які на жаль мешкають поблизу бойових дій, чують постійні постріли гармат та гвинтівок, як наслідок на цефалгію страждають наші 8 респондентів (16%). Навіть наші земляки, які знаходяться в умовно-безпечних містах, через постійний моніторинг соціальних платформ з новинами, а саме (30%), можуть відчувати себе погано після прочитання.

Також не треба виключати причини виникнення цефалгії, які не прямо пов'язані з повномасштабним вторгненням у (34%) респондентів, а саме: проблеми зі сном (6%), стрес без наявної причини (8%), проблеми з роботою (5%), метеозалежність (6%), через спілкування з неприємними людьми (2%), надмірне фізичне та психічне навантаження (2%), захворювання інших систем органів (2%), гучні розмови дітей початкових класів в укритті школи під час повітряної тривоги (1%).

Серед первинного та вторинного головного болю найбільш поширеніший це головний біль напруги (42%), за ним слідує судинний головний біль (24%), на кластерний головний біль страждає 11 респондентів (22%), і найменш

поширений біль це мігрень (12%).

Головний біль майже завжди супроводжується низкою симптомів, а саме: фонофобія (56%), нудота (42%), фотопсія (30%), фотофобія (22%), запаморочення (10%), блювання (8%), втома (2%), іррадіюючий біль (2%).

Висновки. Дивлячись на це опитування, ми бачимо, що внаслідок повномасштабного вторгнення первинний та вторинний головний біль посилюється у більшості опитуваних людей різного віку та статі. Це обумовлено тим, що фактори війни, такі як: вибухи, повітряна тривога, звуки пострілів та новини, вплинули на наше життя досить суттєво, що призвело до таких змін у нашому організмі. Майже кожен респондент страждає декілька днів на місяць від цефалгії.

Напади, як правило, супроводжуються низькою симптомами, таких як фотофобія, фонофобія, фотопсія та ін. Також можна зазначити, що багато кровних родичів серед запитуємих також страждають на цефалгію, з чого можна зробити висновок, що головний біль генетично обумовлений.